

זיכרון לדאיד

לאודם ומכת"ק של רבותינו
מרן הגה"ק מהרש"מ
בן מרן הגה"ק מהרנ"ד הכהן הולנדר
מאמסנא
ולמעלה בקודש, זיעוכ"א

גליזן כד - פרשת חוקת - תשפ"ו
שבת יארצייט הרה"ק רבי יוסף מאמסנא זי"ע

♦ פרשת השבוע ♦

מכת"ק של רבנו מהרש"מ הכהן מאמסנא זי"ע

אדם צריך להשתמש בפיו רק לדברי תורה

וכל קלי פתיה אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא (יט טו).

ובבעל הטורים, ד' במסורה. וכל כלי פתוח. שרשי פתוח אלי מים (איוב כט יט).
קבר פתוח גרונם (תהלים ה י). אשפתו בקבר פתוח (ירמיה ה טז).

ונראה לבאר עפ"י מה דאיתא בגמרא (חולין פט א), אמר רבי יצחק וכו', מה אומנותו של אדם בעולם הזה, ישים עצמו כאלם. יכול אף לדברי תורה, תלמוד לומר (תהלים נח ב) צדק תדברון. ואיתא עוד בגמרא (יבמות צו ב - צו א), אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה, דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי, כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפי בעולם הזה, שפתותיו דובכות בקבר.

ועפ"י ז' ובנו היטב דברי המסורה. א', וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו, בא לומר שמי שאינו עושה עצמו כאילם, ולא שם מחסום לפיו מלדבר דברים בטלים, טמא הוא. וכמו דכתיב (משלי כא כג) שומר פיו ולשונו, שומר מצוות נפשו. ב'. שרשי פתוח אלי מים, רוצה לומר שהאדם צריך להשתמש בפיו רק לדברי תורה, כי הלא אין מים אלא תורה (ראה בבא קמא ז' א). ג'. קבר פתוח גרונם, כלומר, אם כך יעשה, שישתמש בפיו לדברי תורה, אזי לאחר אריכות ימיו, יחזור דברי תורה משמו, ויהיו שפתותיו דובכות בקבר, ויתקיים בו הכתוב קבר פתוח גרונם. ד'. אשפתו בקבר פתוח, אולם אם ישתמש בפיו לדברים בטלים, ידונו אותו כבי"ד של מעלה על כל הדיבורים, כמאמר הגמרא (חגיגה ה ב), אפילו שיחה יתירה שבין איש לאשתו מגידים לו לאדם בשעת מיתתו. וזהו שאמר הכתוב, אשפתו, מלשון שפתו, כקבר פתוח, בהיותו בקבר ידונו אותו על כך. (מתוך כתי"ק של רבינו מוהספר על חומש במדבר שנמצא בשלבי עריכה בעז"ה)

ליקוט מדברי תורתו של הרה"ק רבי יוסף זי"ע שהובאו בכתבי רבינו מהרש"מ זי"ע

צדיק רוצה להשפיע אע"פ שבשבילו אינו צריך כלום

עוד שמעתי ליישב מפי אא"י הרה"ק ר' יוסף הכהן האללענדער מ"מ ואב"ד לבוב ואח"כ אבד"ק אמסינע זצלה"ה, ע"ד אומרים ז"ל (ברכות ז'): דאמר רב יהודה אמר רב, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת, כל העולם כולו גיונון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת. והוא כיון שהצדיקים אינם רוצים ליהנות מדברים גשמיים, אבל מ"מ מתפללים הם עבור אחרים שתהיה להם פרנסה בריווח. וכ"כ משה רבינו, אף על פי שהיה בשמים ארבעים יום לחם לא אכל ומים לא שתה, אפ"ה ברדתו מן ההר הבין, שאחרים צריכים לאכול ולשתות בריווח.

ולכן היה משה עומד משמש לפניהם, כי לישב עמהם ולא לאכול לא רצה, כיון שאו גם אחרים לא ירצו לאכול כי יבושו ממנו, על כן היה עומד ומשמש לפניהם, כדי שלא ירגישו אחרים שאינו אוכל עמהם, ואז יאכלו בסעודה, ודפח"ח:

הגילויים במתן תורה היו כדי שישראל יקבלו יראת הרוממות

ויאמר משה אל ה' הן אל תינא כי לבצבור נסות אתכם ב'א ה'אלהים ובצבור תהיה יראתו על פניהם לבקלי תתקטאו (כ, יז). פירש אא"י הגה"צ המפורסם

בוצ"ק מרן רבי יוסף הכהן האללענדער ז"ל אבד"ק אמסנא, בני ישראל היו יראים מן הקב"ה פן נמות, יראת העונש. וע"ז אמר להם משה, אל תינא, שלא תהא לכם יראה זו, יראת העונש, רק שהיראה תהיה יראת הרוממות, משום שהוא רב ושליט (וזהו הקדמה יא): ויראה זו היא רצון הבורא, כמו שנאמר, מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה (דברים י, יב), ועל כן לא תחטאו.

וזה שאמר הכתוב, כי לבצבור נסות אתכם, לשון נס ורוממות (עיין רמב"ן), ב'א ה'אלהים בקולות ובלפידים, ופתח את השמים ושמי השמים, כדי להראות שאין עוד בשמים רק ה' אחד, לראות את גודל כבוד ה' וקדושתו בעליונים ובתחתונים. והכל כדי להגדיל אתכם למדריגה גדולה, ובצבור תהיה יראתו על פניהם, שתהיה לכם יראת הרוממות מחמת גודלו של השי"ת, לבקלי תתקטאו, ועל ידה לא תחטאו, ולא שיהיה הדבר מחמת יראת עונש.

וי"ל דהוה מה שדרשו (גדרים כ). ובצבור תהיה יראתו על פניהם, זו הבושה. לבקלי תתקטאו, מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא וכו'. ומי שאין לו בושת פנים, כידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני, ע"כ. דהיינו מה שאנו ליראת הרוממות, הוא על ידי שראו בהר סיני את גדולת השי"ת, ודפח"ח: (ספר מהרש"מ הכהן עה"ת פרשת יתרו)

ניתן לשמוע מידי שבוע ווארט על הפרשה במשנת רבינו זי"ע

מפמ"מ נכד רבינו מוהר"ר רבי ישכר דוב הכהן הולנדר שליט"א, בקו "המאוחדים" 0733470512 ש"לוחה 2, כמז"כ בש"לוחה 4 ניתן להתחבר לתזכורת קבועה מידי יום שישי בשעה 12,

♦ דרשות המאיר ♦

המשך הדרשה שאמר קודם הזכרת נשמות בחג השבועות שנת תרצ"ז

ללית את המלכים והשרים המשתררים על העם ורוצים לבלעם, אך ע"ז אמרו שהקב"ה משחק בו בליתו, היינו במלך ויועציו ושריו השולטים בכיפה, שמוליד אותם או מהפך את מחשבותם שלא כרצונם בכדי שלא יוכלו להפק זמזום הרע, וכמש"כ (משלי כא, א) לב מלך ביד ה' על כל אשר יחפוץ יטנו, ובפרט בעכו"ם השונאים לישראל שהם רוצים תמיד להרע לנו, אבל הקב"ה שומר עלינו ואינו מניח להם להוציא מחשבתם הרעה אל הפועל והנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל. ואנו רואין זאת בחוש בכל דור ודור ובכל מדינה ומדינה שאף כשמדמין לומר כי כבר כלתה הרעה מאת המלך והשרים ח"ו, פתאום נותן הקב"ה בליבם מידת הרחמנות לבטל מעלינו הגזירות הרעות.

שנאת אוה"ע לישראל מרחקת אותם מללמוד ממעשיהם הרעים

והשנאה ההיא ששונאים העכו"ם לישראל נתחדש בעת קבלת התורה עקב הבדל הדת שיש בין ישראל לאוה"ע, וכמו שאמרו בגמ' שבת פ"ט ע"א מאי הר סיני, הר שירדה שנאה לאומות העולם עליו, וי"מ היינו שמאז שונאים האומות את ישראל. והטעם לשנאה זה הוא מכיון שהקב"ה אמר והזהיר אותנו, לא תלכו בחוקות הגוי אשר אני משלח מפניכם (ויקרא כ, כג), וכמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו, ובחקתיהם לא תלכו (שם יח, ג), שצריכים אנו להתרחק מאוה"ע כדי שלא נלמד ממעשיהם הרעים, וכמש"כ (דברים ז, ג) ולא תתחתן בם בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבגד, כי יסיר את בגד מאחרי ועבדו אלהים אחרים וגו', וע"י שהעכו"ם שונאים את ישראל תמיד, נפרדים ישראל מהם ולא ישתו מינים ולא יאכלו מפיתם ומכל שכן דכל שכן שח"ו לא יתחתנו עמם רח"ל, וכך לא ילמדו אותם לעשות כמעשיהם הרעים. ויש לרמז זאת במשנה בריש

אבות משה קיבל תורה מסיני, שרמזו בזה שמה שקיבל משה את התורה היה רק מסיני שפירשוהו חז"ל מלשון שנאה, שרק ע"י השנאה שיש לעכו"ם על ישראל, מתרחקים ישראל מהם ואינם לומדים ממועשיהם, ורק באופן זה היו יכולים לקבל התורה ולקיימה כראוי.

אך חבל חבל שבעונותינו הרבים היום הוא אצל הרבה בני אדם להיפך, שהמנהגים של אוה"ע טובים בעיניהם ומקיימים אותם יותר ממנהגי אבותינו הק' ז"ל, ומה שנכתב בספריהם הפסולים והאפקורסים עדיפים להם רח"ל יותר ממה שכתוב בתורה הק' ובדברי חז"ל אשר מפייהם אנו חיים. בתוה"ק תורת אמת אינם מאמינים ובכתבי האפיקורסים המה מאמינים ומחזיקים אותם באהבה רבה, או לאותה בושה ואוי לאותה כלימה שלא ידעו ולא יבינו בין ימינם לשמאלם ומחליפים הדינים והמנהגים הקדושים של ישראל במנהגי העכו"ם רח"ל, את יום שבת קדשינו הם מחללים וממירים אותה במנוחת יום ראשון בשבת כהעכו"ם, ומועדי ישראל בימי אידיהם, ועוד דברים רבים כאלו רח"ל.

אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב ע"מ לקבל פרס

בקריאת יום א' דיו"ט (שמות כ, ט) אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם, לא תעשון איתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם, ודרשו חז"ל (ר"ה כד, ע"ז מו) לא תעשון כדמות שמשיי המשמשיין לפני במרום כגון שמש וירח, ויש לפרש דהנה אומות העולם עובדים לשמש וירח ולכל צבא השמים במטרה להשיג ע"י טובות עולם הזה, כי אומרים שזה נותן להם מטר או שמשפיע להם כסף וזהב, לפי דעתם הקלוקלת שיש להם שליטה ח"ו על טבעי העולם, לעומתם ישראל עובדים את השי"ת ומקיימים מצוותיו שלא על מנת לקבל פרס, רק מחמת אהבת השי"ת שציווה על כך ומהכרת גדולתו שהוא מלך מלכי המלכים בורא ומנהיג לכל העולם. ואף דוד המלך על זה ביקש (תהילים נא, טז) הצילני מזדמים אלוקים וגו', דדמים מתפרש גם על מעות, ורצ"ל שביקש שינצל מלעבוד את השי"ת בכוונה לקבל עבור זה מעות ושאר שכר בעוה"ז.

וכן מצינו (ר"ה ד. וברש"י שם) שהנותן סלע לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק גמור רק בישראל ולא באומות העולם, כיון שיששראל גם אם לא יתקיים מה שהוא מצפה, אינו קורא תגר וממשיך לעבוד את בוראו, לפי שעיקר כוונתו לשמים, אבל אוה"ע אם אין להם פרנסה אומרים מדוע יעשו ויקיימו אם אינם מקבלים גמול.

וזהו שאמר הקב"ה אתם ראיתם כי מן השמים דיברתי עמכם וראיתם גדולת כבודו לעומת שפלות עצמכם, ע"כ צריכים אתם לעבוד את השי"ת אך ורק מחמת הכרת רוב גדולתו כי גאה גאה מאוד והוא מלך מלכי המלכים, ולא לשם מתן שכר, ועל כן לא תעשון איתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם היינו שלא תהיה עבודתכם לפני האלוקים בשביל

להשיג ע"י כסף או זהב, או כדו"ל לא תעשון כדמות שמשיי המשמשיין לפני היינו כדמות העובדים לשמשי מרום שכונותם אך ורק לטובת עצמם, רק שתהיה כוונתם למען שמו ולמען גדולתו וכבודו.

לב מלך ביד ה'

בגמ' ע"ז ג' ע"ב שתיים עשרה שעות היו היום שלש הראשונות הקדוש ברוך הוא יושב ועוסק בתורה וכו', שלישיות יושב וזן את כל העולם כולו מקרני ראמים עד ביצי כנים, רביעית יושב ומשחק עם ליתו שנאמר (תהילים קד כו) ליתו זה יצרת לשחק בו. וצריך להבין מה שייך לומר אצל הקב"ה שמשחק עם ליתו, ויש לפרש עם מה שאמרו עוד שם בהמשך הגמ', למה נמשלו בני אדם כדגי הים וכו', דבר אחר מה דגים שבים כל הגדול מחבירו בולע את חבירו, אף בני אדם אלמלא מוראה של מלכות כל הגדול מחבירו בולע את חבירו. ולפי המשל הזה יובן מה שאמרו שהקב"ה משחק עם הליתו, כי הליתו הוא המלך שבדגים, ולפי המשל הג' שהמשילו בני אדם לדגים, א"כ יש להמשיך